

نام:		سازمان ملی پرورش استعداد‌های درخشان		اداره کل آموزش و پرورش	
نام خانوادگی:		استعدادهای درخشان		استان لرستان	
شماره صندلی:		«سال ۱۴۰۱ سال تولید، دانش‌بنیان و اشتغال‌آفرین»		رشته: علوم تجربی و ریاضی	
کلاس:		امتحانات هماهنگ مدارس استعداد‌های درخشان استان لرستان		پایه: دهم	
		نوبت اول سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱		تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۱۰/۱۲	
				زمان پاسخ‌گویی: ۷۰ دقیقه	
امتحان در ۲ برگ، ۴ صفحه و ۳۱ سوال بوده و نیاز به پاس‌نامه		نمره با عدد:		نام دبیر:	
		نمره با حرف:			
بارم	صفحه اول				
	الف) قلمرو زبانی (۷ نمره)				
۱	<p>۱) معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید. (۰/۷۵)</p> <p>الف) در <u>حُضیض</u> هم می‌توان عزیز بود</p> <p>ب) دست معلم از <u>وَقَب</u> حیوان روان شد</p> <p>پ) هر که در <u>مَسَلَخ</u> گرمابه بود همه، بر پای خاسته بودند و نمی‌نشستند.</p> <p>۲) برای واژه مشخص شده بیت: «راست به مانند یکی زلزله / داده تنش بر تن ساحل یله» یک برابر معنایی از بیت زیر بیابید. (۰/۲۵) «فارغ ز امید رحمت و بیم عذاب / آزاد ز خاک و باد و از آتش و آب»</p>				معنی واژه (۱)
۲	<p>۳) نادرستی‌های املایی را در نمونه‌های زیر بیابید و شکل درست آن‌ها را بنویسید. (۰/۵)</p> <p>الف) فکَ زیرین را پیمود و در آخره ماند؛ پس بالا رفت؛ از یال و قارب به زیر آمد(.....)</p> <p>ب) رنج هیچ کس ضایع مکن و همه کس را به سزا، حق شناس باش؛ خاصه غرابت خویش را(.....)</p> <p>۴) املا درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. (۱)</p> <p>الف) دیوار شهر خراب شده است آن را باید (امارت - عمارت) کرد.</p> <p>ب) آنکه غفلت بر احوال وی (غالب - قالب) بود، سرگردان می‌رفت.</p> <p>پ) چندان که ما در حمام شدیم، و دلاک و (قیم - غیم) درآمدند و خدمت کردند.</p> <p>ت) فلق، محرابی که تو در آن نماز صبح شهادت (گزارده‌ای - گذارده‌ای)</p> <p>۵) در صورت وجود اشتباه املایی در ترکیبات زیر، آن را بیابید، سپس شکل صحیح آن را بنویسید. (۰/۵)</p> <p>(علم و پرچم) - (غرض و دین) - (خذلان و خواری) - (غلقله و شور و غوغا) - (طرب و شادی) - (محنت و اندوه).</p>				املای واژه (۲)
۴	<p>۶) در جمله زیر نقش دستوری واژه‌های مشخص شده را بنویسید. (۰/۵)</p> <p>الف) <u>راست</u> به مانند یکی زلزله (ب) تویی <u>رَزَّاق</u> هر پیدا و پنهان</p> <p>۷) در هر یک از عبارت‌های زیر حذف فعل به کدام قرینه صورت گرفته است؟ (۰/۵)</p> <p>الف) شبی در کاروانی همه شب رفته بودم و سحر در کنار بیشه‌ای، خفته.</p> <p>ب) بنده همان به که ز تقصیر خویش / عذر به درگاه خدای آورد</p> <p>۸) نقش دستوری "ضمایر متصل" بیت‌های زیر را بنویسید. (۰/۵)</p> <p>الف) هرآن که جانب اهل وفا ننگه دارد / خدایش در همه حال از بلا ننگه دارد</p> <p>ب) عشقت رسد به فریاد، ار خود به سان حافظ / قرآن ز بر بخوانی در چارده روایت</p>				دستور زبان (۴)

صفحه دوم

۹) در عبارتهای زیر نوع «واو» را مشخص کنید. (۰/۵)

الف) گفتم این شرط آدمیت نیست / مرغ تسبیح گوی و من خاموش
ب) زنگ نقاشی دلخواه و روان بود.

۱۰) در شعر زیر، یک گروه اسمی بیابید؛ سپس (هسته + وابسته + وابسته) را مشخص کنید. (۰/۲۵)

تو تنها تر از شجاعت در گوشه و جدان تاریخ ایستاده‌ای به پاسداری از حقیقت و صداقت، شیرین‌ترین لبخند بر لبان اراده توست. هسته: وابسته: وابسته:

۱۱) در کدام گزینه، واژه دو تلفظی یافت نمی‌شود؟ (۰/۲۵)

الف) آسمان بار امانت نتوانست کشید / یعقوب خود، او را به صبر آموزگار بود
ب) آرامش دو گیتی تفسیر این دو حرف است / ت) به نام کردگار هفت افلاک

۱۲) جدول زیر را کامل کنید (با حفظ شخص و شمار). (۰/۵)

مضارع التزامی	ساخت منفی	فعل
		دارم می‌نویسم

۱۳) تفاوت معنایی فعل «گشت» را در ابیات زیر توضیح دهید. (۰/۵)

الف) گفتم که نوش لعلت ما را به آرزو گشت / گفتا تو بندگی کن کاو بنده پرور آید
ب) بادی که در زمانه بسی شمع‌ها بگشت / هم بر چراغدان شما نیز بگذرد

ب) قلمرو ادبی (۵ نمره)

۱۴) در بیت زیر «مجاز» را بیابید و معنای مجازی آن را بنویسید. (۰/۲۵)

خسروی کار گدایی کی بود / این به بازوی چو مایی کی بود؟

۱۵) هر یک از آرایه‌های (حسن آمیزی - حسن تعلیل - ایهام - استعاره) مربوط به کدام یک از ابیات زیر است؟ مشخص کنید. (۱)

الف) بادی که در زمانه بسی شمع‌ها بگشت / هم بر چراغدان شما نیز بگذرد (.....)

ب) در حقیقت تنگ‌دستی مایه دیوانگی است / در چمن بید از غم بی‌حاصلی مجنون شود (.....)

پ) از آن پس بیامد به نزدیک بلخ / نیاززد کس را به گفتار تلخ (.....)

ت) چو گفتمش که دلم را نگاه‌دار چه گفت؟ / ز دست بنده چه خیزد؟ خدا نگه دارد (.....)

۱۶) مفهوم کنایه‌های زیر را بنویسید. (۰/۵)

بزرگان به هر حق و باطلی از جای نشوند: (.....) / ب) در بیرنگ اسب، حرفی به کارش بود: (.....)

۱۷) در بند: «چنان تناوری و بلند که هنگام تماشا / کلاه از سر کودک عقل می‌افتد» دو آرایه ادبی بنویسید. (۰/۵)

۱۸) سجع را در عبارت زیر مشخص کنید. (۰/۵)

زلیخا در عشق و درد او بی‌قرار بود، و اندوه و شادی در این قصه بسیار بود، و خبردهنده از او، مَلِک جَبّار بود.

۱۹) صحیح و غلط بودن گزینه زیر را مشخص کنید. نوع ادبی «مهر و وفا»، غنایی است (۰/۲۵) الف: صحیح ب: غلط

دستور
زبان
(۴)

آرایه
ادبی
(۳)

صفحه سوم

۲۰) بیت را کامل کنید. (۰/۵) دل اگر خدا شناسی همه در رُخ علی بین / (.....)
 ۲۱) کدام یک از مصراع‌های قسمت «ب» کامل‌کننده مصراع قسمت «الف» هستند؟ (۰/۵) (در گزینه «ب» یک مورد اضافی است).

الف	ب
الف: تا عهد تو در بستم، عهد همه بشکستم	چون عشق حرم باشد سهل است بیابان‌ها
ب: گر در طلبت رنجی ما را برسد، شاید	بی‌خویشتم کردی بوی گل و ریحان‌ها
	بعد از تو روا باشد نقض همه پیمان‌ها

حفظ
شعر
(۱)

۲۲) نویسنده «پاسداری از حقیقت» است. (۰/۲۵)

۲۳) نویسنده هریک از موارد گزینه «الف» مربوط به کدام مورد گزینه «ب» است؟ (۰/۵) (در گزینه «ب» یک مورد اضافی است).

الف	ب
الف) دیوار ب) پیرمرد چشم ما بود	جلال آل احمد نیما یوشیج جمال میرصادقی

تاریخ
ادبیات
(۱)

۲۴) در میان آثار زیر، نام پدیدآورنده یک اثر اشتباه است، آن را بیابید، سپس صورت درست آن را بنویسید. (۰/۲۵)
 (قابوس‌نامه: عنصرالمعالی کیکاووس) - (اتاق آبی: سهراب سپهری) - (سفرنامه: خواجه نظام‌الملک توسی) - (بیداد
 ظالمان: سیف فرغانی) - (چشمه: نیما یوشیج).

پ) قلمرو فکری (۸ نمره)

۲۵) معنی عبارت‌های زیر را به نثر روان بنویسید. (۴)

- الف) در بن این پرده نیلوفری / کیست کند با چو منی همسری؟ (۰/۵)
- ب) بر تیر جورتان ز تحمل سپر کنیم / تا سختی کمان شما نیز بگذرد (۰/۵)
- پ) دلا معاش چنان کن که گر بلغزد پای / فرشته‌ات به دو دست دعا نگه دارد (۰/۵)
- ت) خون تو شرف را سرخگون کرد. (۰/۵)
- ث) به زبان دیگر مگو و به دل دیگر مدار، تا گندم‌نمای جوفروش نباشی. (۰/۵)
- ج) معلم، لب را به اشاره، صورت داد. فکته زیرین را پیمود و در آخره ماند. (۰/۵)
- چ) ما را دمکی زیادت‌تر در گرمابه بگذارد که شوخ از خود باز کنیم. (۰/۵)
- ح) برادران یوسف، چون او را زیادت‌نعمت دیدند، آهنگ کید و مکر و عداوت کردند تا عالم از آثار وجود او پاک کنند. (۰/۵)

معنی
و
مفهوم
شعر و
نثر
(۴)

صفحه چهارم

۲۶) مفهوم بیت: «بلندی از آن یافت کاو پست شد / در نیستی کوفت تا هست شد» را بنویسید. (۰/۵)

۲۷) در بیت زیر، مقصود از بخش‌های مشخص شده چیست؟ (۰/۷۵)

ای تو رَمه سپرده به چوپان گرگ طبع / این گرگی شبان شما نیز بگذرد

۲۸) هر یک از موارد زیر با کدام قسمت از شعر و نثر ارتباط معنایی دارد؟ (۱) (یک مورد اضافی است).

«کل نفس ذائقة الموت» - «سبحانه و تعالی عمّا یصفون» - «و مکروا و مکرا لله و الله خیر الماکرین» - «شرف المکان بالمکین» - «حاسبوا قبل أن تُحاسبوا».

الف) هیچ گودالی چنین رفیع ندیده بودم / در حضيض هم می‌توان عزیز بود: (.....)

ب) آب اجل که هست گلوگیر خاص و عام / بر حلق و بر دهان شما نیز بگذرد: (.....)

پ) هر آن وصفی که گویم بیش از آنی / یقین دانم که بی‌شک جان جانی: (.....)

ت) اندر همه کاری داد از خویشتن بده، که هر که داد از خویشتن بدهد، از داور مستغنی باشد: (.....)

۲۹) مفهوم مشترک دو عبارت زیر را بنویسید. (۰/۵)

الف) این فصل بدان آوردم تا مردم بدانند که به شدتی که از روزگار پیش آید، نباید نالید و از فضل و رحمت کردگار ناامید نباید شد.

ب) چنین است رسم سرای درشت / گهی پشت به زین، گهی زین به پشت

مفهوم مشترک: (.....)

۳۰) مفهوم ابیات زیر را بنویسید. (۰/۷۵)

الف) گرت هواسست که معشوق نَگسَلد پیمان / نگاه‌دار سر رشته تا نگه دارد: (.....)

ب) چون داد عادلان به جهان در بقا نکرد / بیداد ظالمان شما نیز بگذرد: (.....)

پ) گفتم این شرط آدمیت نیست / مرغ تسبیح‌گوی و من خاموش: (.....)

۳۱) مفهوم درس «جمال و کمال» را بنویسید. (۰/۵)

درک

مطلب

(۴)

۴

۲۰

در پناه خداوند بزرگ، موفق باشید.

آزمون درس: فارسی (۱)		اداره کل آموزش و پرورش		سازمان ملی پرورش		نام:	
رشته: علوم تجربی و ریاضی		استان لرستان		استعدادهای درخشان		نام خانوادگی:	
پایه: دهم				«سال ۱۴۰۱ سال تولید، دانش‌بنیان و اشتغال‌آفرین» امتحانات هماهنگ مدارس استعداد های درخشان استان لرستان نوبت اول سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱		شماره صندلی:	
تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۱۰/۱۲						کلاس:	
زمان پاسخ‌گویی: ۷۰ دقیقه		نمره با عدد:		امتحان در ۲ برگ، ۴ صفحه و ۳۱ سوال بوده و نیاز به		پاسخنامه	
نام دبیر:		نمره با حرف:					
راهنمای تصحیح							
بارم	الف) قلمرو زبانی (۷ نمره)						ردیف
۱	(الف) جای پست (۰/۲۵) - (ب) هر فرورفتگی اندام مانند گودی چشم (۰/۲۵) - (پ) رختکن حمام (۰/۲۵) (۲) آزاد (۰/۲۵)						معنی واژه (۱)
۲	(۳) الف) قارب: (غارب) (۰/۲۵) - (ب) غرابت: (قرابت) (۰/۲۵) (۴) الف) عمارت (۰/۲۵) - (ب) غالب (۰/۲۵) - (پ) قیّم (۰/۲۵) ت) گزارده‌ای (۰/۲۵) (۵) غقله: غلغله (۰/۲۵) - غرض: قرض (۰/۲۵)						املای واژه (۲)
۴	(۶) الف) راست: قید (۰/۲۵) - (ب) رزّاق: مسند (۰/۲۵) (۷) حذف فعل «بودم» به قرینه لفظی (۰/۲۵) - بعد «به» فعل (است) حذف به قرینه معنوی. (۸) الف) «ش»: مفعول (ب) «ت»: مضاف الیه (۹) الف) واو ربط (۰/۲۵) - (ب) واو عطف (۰/۲۵) (۱۰) گوشه (هسته) / وجدان (وابسته) / تاریخ (وابسته) * لبان (هسته) / اراده (وابسته) / تو (وابسته) (۰/۷۵) (۱۱) گزینه «پ» (۰/۲۵) (۱۲) (۰/۵)						دستور زبان (۴)
		مضارع التزامی		ساخت منفی		فعل	
		بنویسم		نمی‌نویسم		دارم می‌نویسم	
(۱۳) الف) کُشتن و نابود کردن (۰/۲۵) (ب) خاموش کردن (۰/۲۵)							
ب) قلمرو ادبی (۵ نمره)							
۳	(۱۴) بازو مجاز از قدرت و توان (۰/۲۵) (۱۵) الف) بادی / شمع / چراغدان: استعاره (۰/۲۵) - (ب) حُسن تعلیل (۰/۲۵) (پ) گفتار تلخ: حس آمیزی (۰/۲۵) ت) بنده: ایهام (۰/۲۵) (۱۶) الف) عصبانی نشدن؛ تغییر رفتار ندادن (۰/۲۵) - (ب) ضعف داشت، مشکل داشت (۰/۲۵) (۱۷) تشبیه / کنایه / مراعات نظیر (۰/۵) (ذکر دو مورد کافیست) (۱۸) بی‌قرار - بسیار - جَبّار: سجع (۰/۲۵) (۱۹) الف) صحیح (۰/۲۵)						آرایه ادبی (۳)

راهنمای تصحیح		
۱	<p>۲۰) به خدا شناختم من به خدا قسم خدا را (۰/۵)</p> <p>۲۱) الف) بعد از تو روا باشد نقض همه پیمان‌ها (۰/۲۵) / ب) چون عشق حرم باشد سهل است بیابان‌ها (۰/۲۵)</p>	حفظ شعر (۱)
۱	<p>۲۲) سید علی موسوی گرمارودی (۰/۲۵)</p> <p>۲۳) الف) دیوار از جمال میرصادقی (۰/۲۵) - ب) پیرمرد چشم ما بود: برگرفته از کتاب ارزیابی شتابزده جلال آل احمد (۰/۲۵)</p> <p>۲۴) سفرنامه از ناصر خسرو قبادیانی (۰/۲۵)</p>	تاریخ ادبیات (۱)
پ) قلمرو فکری (۸ نمره)		
۴	<p>۲۵) الف) چشمه گفت: در زیر این آسمان آبی رنگ، هیچ کس نمی‌تواند با من برابری کند و هیچ کس هم‌شأن من نیست. (۰/۵)</p> <p>ب) در برابر ظلم و ستم شما صبر پیشه می‌کنیم (همانند سپری که در مقابل تیر قرار می‌گیرد)، تا دوران پر از سختی و ظلم شما به پایان برسد. (۰/۵)</p> <p>پ) ای دل، آنگونه زندگی کن که اگر دچار لغزش و خطایی هم شدید، فرشته تو را با دو دست دعاگوی خود نجات دهد. (می‌توان گفت که مخاطب حافظ در این بیت، خود حافظ یا به طور کلی هر انسانی می‌تواند باشد) (۰/۵)</p> <p>ت) (ای امام حسین (ع) شهادت تو به شرف، عزت و آبرو و اعتبار بخشید. (۰/۵)</p> <p>ث) به زبانت چیزی نگو که در دلت چیزی دیگر باشد (متظاهر و دورو نباش) تا مانند کسی نباشی که به مردم گندم نشان می‌دهد؛ ولی جو می‌فروشد. (۰/۵)</p> <p>ج) معلم، با یک اشاره، به راحتی، لب اسب را نقاشی کشید، فک زیرین را نیز ترسیم کرد، و در قوس زیر گردن ماند و نتوانست آن را ترسیم کند. (۰/۵)</p> <p>چ) به ما لحظه‌ای بیشتر اجازه بده که در حمام بمانیم، تا چرک را از خود دور کنیم. (۰/۵)</p> <p>ح) برادران یوسف، وقتی نعمت او را زیاد دیدند، قصد نیرنگ و حيله و دشمنی با او کردند، تا او را نابود کنند و دنیا را از وجود وی پاک کنند. (۰/۵)</p>	معنی و مفهوم شعر و نثر (۴)
۴	<p>۲۶) عزت و بزرگی سهم کسی است که انانیت و خودخواهی را کنار بگذارد و متواضع و فروتن باشد. (۰/۵)</p> <p>۲۷) رمه: مردم (۰/۲۵) - حاکمان ستمگر (۰/۲۵) - ستمگری (۰/۲۵)</p> <p>۲۸) الف) شرفُ المكانِ بالمکین (۰/۲۵) - ب) کلُّ نفسٍ ذائِقَةُ الموت (۰/۲۵) - پ) سبحانه و تعالی عمّا یصفون (۰/۲۵) - ت) حاسبوا قبل أن تُحاسبوا (۰/۲۵)</p> <p>۲۹) ناپایداری غم‌ها و سختی‌ها و امیدوار بودن به زندگی (۰/۵)</p> <p>۳۰) الف) وفادار بودن به عهد و پیمان دوستی (۰/۲۵) ب) ناپایداری ظلم و ستم ستمگران (۰/۲۵)</p> <p>پ) تکیه بر ذکر و ستایش خداوند (۰/۲۵)</p> <p>۳۱) (برتری سیرت و باطن بر صورت و ظاهر) یا (ناپایداری سختی‌ها و غم‌ها) (۰/۵)</p>	درک مطلب (۴)
۲۰	در پناه خداوند بزرگ، موفق باشید.	